

MİNAREDEKİ HİLÂL İŞARETİ NEYİN SİMGESİ

Hocam merhaba ben Bilkent üniversitesinde elektrik mühendisliği okuyan bir öğrenciyim. Aklıma takılan bir soru-yu sormalıyım size. Ben İslamiyet karşıtı bir Internet sitesinde camilerin minaresinin üstündeki hilal işaretinin kamer tan-rısı olan Kabe'deki putlardan birinin işareti olduğu iddiasını duydum ve moralim bozuldu. Bu konuyu bilgili birine sormaktan başka çarem yok lütfen beni aydınlatınız saygılar...

Cevap: O tür iddiâlara kulak asmayınız. Hz. Peygamber döneminde hilâl'e dini bir hüviyet verilmemiştir. Çünkü İslâm'da inanç tamamen soyuttur, sembollerle maddi şekillere dökülmemiştir. akara: 92/189. âyette hilâller'in, insanların vakitleri ve hac zamanlarını bilmelerini sağladığı belirtilmektedir. Yeni doğan aya hilâl denilir. İlk iki gecede hilâl adıyla anılan Ay, sonra büyür, kamer olur. Yeni doğmuş ayı görünce harika bir olay olduğunu belirtmek üzere sesi yükseltmeye *ihlâl* denmiş, sonra sürpriz bir manzara karşısında, söylenmeğe çığlık atmaya da *ihlâl* denmiştir. Doğan çocuğun ağlamasına da *ihlâl* denilir. Hayvanı boğazlarken sesle Allah'ın adını anıp du'â etmeğe de *ihlâl* denilir. Yüksek sesle tekbir almaya ve hilâl ilk görüldüğünde tekbir almaya ve yüksek sesle kelime-i tevhîd (Allah'tan başka tanrı yoktur) demeğe tehlîl denilir. Bunlar hep hilâl ile ilgili söz söylemekle bağlantılıdır.

Eski kültürlerde, ayın ilk doğum şekli olan hilâl, gök tanrısının belirtisi olarak görülmüştür. Bunların bir kısmı Türklerin ve Moğolların kökeni ile ilgilidir. Kırk günlük iken konuştuğuna inanılan efsanevi kahraman Oğuz Han'ın, ışıkla gelen "altın kazıklı kız"la evlendiğinden Gün, Ay ve Yıldız doğmuştur. Daha sonra hilâl ile ilgili mitler, çeşitli uluslarda değişik adlarla görülmüştür.

Kur'ân'da ise hilâlin, takvimde ve hac vaktinin belirlenmesinde kullanıldığı ifade edilmekte, Ay ve Güneşin Allah'ın harika yaratıklarından olduğu vurgulanmakta; Güneş ve Ay üzerine yapılan yeminle bunların hayat için önemine dikkat çekilmektedir. Fakat bundan ayrı olarak hilâle dini bir nitelik verilmemiştir. Birçok âyette, Ay'ın, insanların hizmetine verildiği belirtilir.

Ancak Türk İslâm edebiyatında hilâl büyük önem kazanmış, zamanla tevhîdin simgesi haline gelmiştir. Nebi Bozkurt'un dediği gibi geçmiş kültürlerden farklı bir anlam taşısa da hilâl, Müslümanlar tarafından mutluluk, sevinç ve dirilişin sembolü olarak kullanılmıştır. İbn Hacer'in saptadığı bir rivayete göre Hz. Peygamber, kabilesinin elçisi sıfatıyla Medine'ye gelen Sa'd ibn

Malik'e, kavmine götürmesi için üzerinde hilâl bulunan siyah bir bayrak vermiştir (el-İsâbe: 2/32)

Hilâl motifinin bir sembol olarak VII. yy'ıdan itibaren İslâm dünyasında kullanıldığı görülmektedir. XI. yy'ılda Papa Gre-gorius'un, 1082'de Roma German İmparatoru IV. Heinrich'e karşı gönderdiği askerler arasında, göğüslerinde altın hilâller taşıyan Sicilyalı Müslüman askerler de vardı.

Alpaslan 1064'te Ani'yi fethedince camiye çevrilen katedralin kubbesindeki büyük haç indirilip yerine Ahlat'tan getirtilen büyük bir hilâl konulmuştur.

Salahaddîn-i Eyyûbî, Kudüs'ü haçlıların elinden geri aldığı zaman (583/1187), Kubbetu's-sahra üzerine yerleştirilmiş bulunan hacı indirip yerine hilâl şeklinde bir alem koydurtmuştur (Bkz. Diy. Vakfı İA. 18/13-15).

Çeşitli eski kültürlerde yer almış bulunan Hilâl, Türkler nezdinde İslâmî bir simge olarak kabul edilmiş, minarelerin alemine hilâl takılmıştır. Türk bayraklarında hilâl vardır. Ama Arap bayraklarında hilâl yoktur. Suudî Arabistan'ın bayrağında çatma çift kılıç ve Kelim-i Tevhîd, diğer çoğu Arap ülkelerinin bayraklarında yıldız vardır. Hilâl, daha çok Türklerin etkisinde olan ülkelerin bayrağında mevcuttur.

Hilâl, artık tevhîdin simgesi olduğu için Mehmet Akif

“Vurulup tertemiz alından uzanmış yatıyor

Bir hilâl uğruna ya Rab ne güneşler batıyor!”

dizeleriyle tev-hîd uğruna canını feda eden Mehmetçiklerin değerini anlatmaktadır. Mehmetçiğin her biri bir güneş değerindedir. Ama bu güneşler, tevhîdin sembolü olan Hilâl'i, yani Hilalli bayrağı kurtarmak için canlarını feda etmektedir.

Rusya'da kiliselerin kubbelerinde hilâl üstünde haç bulunur. Bu, Kazan'ın Ruslar tarafından işgal edilmesinden sonra uygulamaya konulmuştur. Hilâl İslâm'ı temsil eder, Haç Hıristiyanlığı. Hilâl üstünde Haç, Haçın, İslâm'ı yendiğinin bir simgesi olarak dü-şünülmüştür. Dünyada artık Hilâl, bir İslâm simgesi olarak ta-nın-mışken bilmem ne idüğü belirsiz bir İnternet sitesinin saçma iddiâlarına bakılmaz.